

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Statistika vystahovania.

S otázkou vystahovania zaoberajú sa smerodajné politické kruhy. K zamedzeniu tohoto zkazonosného pohybu vychodia jednotajne úradné nariadenia. Čo ale liberálne vlády behom mnohých rokov zapríčinily, to sa nedá v krátkom čase napraviť. Pod liberálmi ziskuchtiví a nesvedomití ľudia s vystahovalcami prevádzali kupectvo, obchod v pravom smysle slova. Tí agenti, čo vystahovalcov do cudzieho sveta vábili, žili po panský a bohate, kým chudáci vystahovalci hladom alebo ukrutnou smrťou mreli v baňach a hámroch v Amerike. Zahynulo tam na tisíce nášeho ľudu. Vzdor tomu nachodili sa ľudia aj v samej Amerike, ktorí svojich krajanov vábili ta len s tým cieľom, aby z jejich roboty bohatli. Podaktorí skutočne aj zbohatli, zariadili si banky, veľké obchody, ktoré ale len úbohí vystahovalci udržiavali svojimi krvopotne vyrobenými peniazmi. Nedá sa tajiť a to

Ježiš, ktorý si sa pre nás krvou potil.

je dokázaná vec, že vysťahovalci posielali, alebo donášali pomerne veľa peňazí z Ameriky. Čo je to ale, keď povážime tie náramne veľké škody, aké zapríčinilo vysťahovanie našej krajiny a všeobecnosti v ohľade hospodárskom a mravnom.

V hospodárskom ohľade je vysťahovanie na nesmiernu škodu krajine, be nenie robotných síl, nenie čelade, čo by za mzdu pole obrábala. Podobne na veľkú škodu je vysťahovanie pre vysťahovalcov a aj pre všeobecnosť i v mravnom ohľade. Mužskí, keď idu sami do cudzieho sveta, nasiaknu tam zásadami socialistickými a keď prídu domov, neznajú zákonov a vrchnosti, i len ťažko privykajú na poriadok svojej domoviny. Kým ale v cudzom svete trvajú, rodina jejich je na seba zanechaná, čo dľa smutnej skúsenosti je príčinou nejedného mravného poklesku. Vzдор záhubným následkom vysťahovania ľud do posledného času v hroznom počte hrnul sa zvláste do Ameriky. V jak hrozných rozmeroch tiahli ľudia zo všetkých krajín starého sveta do Ameriky, to vysvitá zo štatističného výkazu vysťahovaleckého úradu Spojených Štátov Severnej Ameriky teraz uverejneného. Dľa tohoto výkazu vidíme:

Koľko ľudí vysťahovalo sa do Spojených Štátov minulého roku.

Ako to spomenutá štatistika udáva, vstúpilo na breh Spojených Štátov roku 1907. vysťahovalcov v januári 33.755, vo februári 51.761, v marci 112.829, v apríli 118.746, v máji 146.028, v júni 119.630, v júli 120.511, v auguste 70.728, v septembri 74.688, v októbri 82.556, v novembri 84.832 a v decembri 47.382. Vysťahovaleckému súdu v Ellis-Islande predstavili v minulom roku 67.602 vysťahovalcov, z týchto ale na deportáciu odsúdili, totiž domov poslali len 6928 vysťahovalcov.

Nespokojní ľudia starého sveta ostatne od pradávnych časov brali sa do Ameriky šťastie hľadať, nikdy ale nie v tak hroznom počte, ako teraz. Vidieť to zo štatistiky vysťahovaleckého úradu Spojených Štátov. Dľa tejto štatistiky:

Koľko vysťahovalcov prišlo do Ameriky od roku 1820—1907.?

Nie menej ako 25,318.067. Medzi tymito bolo z Anglicka a Irlandu 7,502.191; z Neme-

cka 5,262.463; z Rakúska-Uhorska 2,575.021; z Talianska 2,559.107; z Ruska 1,197.237; zo Škandinávie 1,833.468; z Francúzska 448.011; z Číny 288.398; zo Švajcu 227.893; z Južno-Nemecka 157.751; z Japonska 132.969; z Grécka, Turecka, z Rumunska, Bosne, Srbska a Montenegra 2,403.559.

Jasne vdíme z íohoto výkazu, čo za rozličné národy dostali sa behom tých rokov do nového sveta. Nesmieme pri tom na to zabudnúť, že to zaiste neboli tí najpočestnejší svojho kmenu. Po takejto veľmi miešanej spoločnosti nemali by túžiť rozumní ľudia. Už toto samo v sebe malo by ľud náš zdržovať od vysťahovania. Ponevác ale i vzdor tomuto bral sa ľud do nového sveta, povážme dľa štatistiky koľko ľudu prešlo cez široké more z mocnárstva rakúska-uhorského, bo vysťahovalecký úrad nejedná osobytne o Uhorsku. Teda:

Koľko ľudu vyst'hovalo sa do Ameriky od r. 1861—1907. z Rakúska-Uhorska?

V obdobie od roku 1861. do r. 1907. padá vladárenie liberálov. V tom pomere aj ako sa zmáhali liberáli, rástlo vysťahovanie tak z Rakúska ako aj z Uhorska. Roku 1861. vysťahovalo sa do Ameriky z Rakúska a Uhorska 13; 1862 ho 78; 1863 ho 93; 1864 ho 136; 1865 ho 518; 1866 ho 87; 1867 ho 392; 1868 ho 553; 1869 ho 1499; 1870 ho 425; 1871 ho 4887; 1872 ho 4410; 1873 ho 7112; 1874 ho 8850; 1875 ho 7658; 1876 ho 6276; 1877 ho 5396; 1878 ho 5150; 1879 ho 5963; 1880 ho 17.267; 1881 ho 27.935; 1882 ho 29.150; 1883 ho 27.625; 1884 ho 36.571; 1885 ho 27.309; 1886 ho 28.680; 1887 ho 40.2651 1888 ho 45.814; 1889 ho 34.174; 1890 ho 56.199; 1891 ho 71.082; 1892 ho 76.937; 1893 ho 57.420; 1894 ho 38.638; 1895 ho 33.401; 1896 ho 65.103; 1897 ho 33.037; 1898 ho 39.797. 1899 ho 62.491; 1900 ho 114.847; 1901 ho 113.390; 1902 ho 171.989; 1903 ho 206.011; 1904 ho 177.156; 1905 ho 275.683; 1906 ho 265.138; 1907 ho do konca decembra 338.452.

Prúdy vysťahovalcov do Ameriky nemohly zastaviť ani snahy Spojených Štátov, lež ani rozličné zákonné zakročenia vlády Uhorska zvlášte za terajších časov. Konečne vznikla veľká

hospodárska kríza v Severnej Amerike. Banky a peňažné ústavy razom zastavily výplaty alebo zastavily obchody. Najväčšie podniky prestaly pracovať alebo zmenšili práce. Toto zapríčinilo, že veľmi mnoho robotníkov z Uhorska ostalo bez výroby v cudzom svete. Mnohí sa vracajú domov. Premnohí by radi domov prišli, keby mali peňazí na cestu.

Že sa do Ameriky toho roku menej ľudu sťahuje, ako vlani, o tom svedčí aj štatistika, dľa ktorej v prvých 45. dňoch roku 1907. prišlo do Ameriky 56.832 vysťahovalcov, tohoto roku ale len 22.839. Že sa z Ameriky mnoho ľudu domov navracia, aj o tom svedčí štatistika vysťahovaleckého úradu, dľa ktorej výkazu v prvých 45. dňoch tohoto roku vrátilo sa z Ameriky 87.413 ľudí.

Proti dosťahovaniu do Ameriky bránia sa ostatne i samé Spojené Štáty silou-mocou. Prítomne poznové zprísňujú nariadenia dotyčno vstúpenia aa breh ameríkanský a žiadajú, aby vysťahovalci boli nielen dokonale zdraví, práce schopní, vedeli čítať a písať, opatrení boli ustálenou summou peňazí, lež aby aj *krom cestovného passu mali pri sebe patričnou vrchnosťou vystavené vysvedčenia mravnosti.*

Z prítomného výkazu štatističného čomu sa učíme? Predovšetkým tomu, že náš ľud darmo hľadá šťastie v Amerike. Nenajde ho tam ani na Severe, ani na Juhu. Tých niekoľko tisíc dollárov, čo z tadiaľ ľudia domov posielajú, nech nikoho nezaslepujú, bo vlasť naša má z toho len v hospodárskom ohľade každý rok vyše sto millionov škody. Mravné ztraty ale a tisíce životov, čo vysťahovaniu v obeť padajú jednostajne, nemožno ani oceniť.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Nedelný deň 8. marca možno so všetkým právom pomenovať nedeľou Jednoty Katolíckeho Ľudu, bo zas na viacej ako sto miestach vydržiavané boli katolícke ľudové shromaždenia s utvorením Jednoty. Od 26. januára bolo takýchto shromaždení po všetkých stranách krajiny už viacej ako tristo. Z tohoto každý nahliadne v ak veľkých rozmeroch šíri sa toto katolícke sdrú-

ženie. Je to znakom toho, že sa katolícky svet hýbe. Tento pohyb je ale znakom života, i nech je to spolu obnovenie všetkého v Kristu Pánu. Shromaždenia s utvorením Jednoty vydržiavané boli dňa 8. marca v nasledujúcich obciach:

Illésháza (stol. prešp.). Horlivým účinkovaním farára Ondreja Kaján takmer všetky katolícke rodiny daly sa do Jednoty zapísať.

Abrahám (stol. prešp.). Údovia katolíckeho hospodárskeho spolku uzavreli pod predsedníctvom Antona Brázda, že všetci pristúpia ku Jednote Katolíckeho Ľudu.

Obce: **Gosztony** (stolica Vas) **Diósberény** (stolica Tolna), **Magyar-Kanizsa**, **Bük** (stolica Sopron) maly veľké shromaždenia s utvorením Jednoty.

Nagylócsa (stolica Bars). Farár Ján Holló utvoril vo veľkom shromaždení Jednotu Katolíckeho Ľudu.

Alsótárnok (stolica Bars). Obyvateľstvo pripojilo sa s veľkým oduševnením ku Jednote.

Zarovnak utvorená bola Jednota v obciach: **Laskafalu** (stol. Baranya), **Keskend** (stol. Baranya), **Mesterszállás**, **Vasvár**, **Bezdán** (stolica Bács), **Lakompak** (stolica Sopron), **Sajónémeti**, **Soltvadkert**.

Sókő (stolica Nyitra). Utvorenie Jednoty, do ktorej dalo sa zapísať 123 členov. Za miestneho správcu zvolený je farár Béla Rudroff, za vodcov skupenín: Pavel Bednárík, Ján Hollós, Mikuláš Spacsek.

Veľké shromaždenia s utvorením Jednoty boli v obciach: **Bonyhád**, **Gyórszentmárton**, **Tata**, **Angyalföld**, **Nagyárpád**, **Nagysomkút**, **Szombathely**, **Szabadka**, **Püspökladány**.

Nagyigmánd. V ľudnatom shromaždení jednohlasne bola utvorená Jednota a pristúpilo ku nej takmer celé obyvateľstvo.

Nógrádpatak a **Dejte**. Maly veľké shromaždenie pod predsedníctvom titulárneho kanonika a farára Meymann. Do Jednoty dalo sa 200 členov zapísať.

Diósgyőr, **Bácsujfalu**, **Hajós**, **Zenta**, **Városhodász**, **Kalocsa**, **Szániszló** maly veľké shromaždenia, v ktorých stá a stá ľudu pristúpilo k Jednote.

Szempte (stolica Nyitra). Na ľudovom shromaždení boli prítomní: krajinský vyslanec kresťanskej ľud. strany Dezider Ajtics-Horváth, Štefan Nottny, správca panského statku, Eugen Bartessevits, notár. Po zahájajúcej reči farára Štefana Jankovics, August Gramantik vysvetloval ciele Jednoty zápalistou rečou, pod jejž dojmom utvorená bola Jednota. Za miestneho správcu vyvolili farára Štefana Jankovits. Zapísať sa dalo 186 členov.

Mosonszentandrás, **Fokszabadi**, **Abony**, **Hajdudorog**, **Dúzs**, **Rábacsanak**, **Szolnok**, **Válla**, **Mezőterem** utvorenie Jednoty v ľudnatých shromaždeniach.

Oszlány. Ľudnaté shromaždenie zahájil krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Alexander Karácsonyi. Ku Katolíckej Jednote pristúpila s oduševnením celá obec.

Nagy- a Kisfrankvágás. Utvorenie Jednoty. Miestny správca je farár Ambróz Kapitány.

Nagydivény. Shromaždenie obrovských rozmerov. Jednotu utvorili jednohlasne. Miestny farár Ján Czvincsek vyvolený je za správcu miestnej Jednoty. Zo shromaždenia s oduševnením poslali telegrafický pozdrav prvému predsedovi Jednoty Štefanovi Rakovszkymu.

V túto nedelu poznove dokázali katolíci marianskeho Uhorska, čo môžu vykonať, keď len trochu vôle a oduševnenia majú. Vola k dejstvovaniu a oduševnenie za svätú vec nech hýbe všetkými srdcami veriacich a Uhorsko bude, ba musí obnovené byť v duchu Krista Pána.

Čo sú freimaureri.

Freimaureri sú ľudia, čo zapierajú Boha, zapovrhujú každú vieru, modlitbu vyhlasujú za zbytočný vynález, ktorým ľudia len čas márnia; katolícka cirkev, ktorá pracuje slovom a skutkom na spasení ľudí, je im trň v očiach a snažia sa ju utlačiť a zničiť; sväté sviatosti sú im nezmyselné vynálezy ľudské, neveria preto vo sviatosť stavu manželského a ohlasujú slobodnú lásku, slobodné párenie sa totiž, ako medzi zajacami na poli. Ponevác túto slobodnú lásku v Uhorsku zaviesť nemohli, silou-mocou pracovali na tom, aby sme dostali civilne manželstvo. Čo sú ďalej freimaureri?

Freimaureri sú ľudia, čo kríž svätý v školách pred deťmi nohami šliapu. Freimaureri sú ľudia, čo svätý kríž zo súdobných siení vyhadzujú, aby tí, ktorí tam prisahu zkladať musia, nemali Boha pred očima a tým ľahšie dopúšťali sa falošnej prisahy. Freimaureri sú ľudia, čo už i v útlych srdciach detí utlačujú každú myšlienku na Boha, čo deti v školách bez Boha, teda bezbožne vychovávajú a aby deti nemohly ísť do škôl ku reholníkovi a mníškam, vyhánajú z kláštorov a z krajiny všetkých mníchov a všetky mníšky, majetky jejich habú, kresťanov vo dverách kostolov, ba i pri oltároch vraždia! Všetko toto páchali freimaureri nedávno vo Francúzsku! Freimaureri sú ľudia, čo proti Pánu Bohu a proti všetkému svätému žeravý oheň plujú, ako to i na jejich obrázkoch, ktorými označené sú jejich spisy a knihy, predstavujú.

Freimaureri sú ľudia, čo tvoria potajomné spolky, ako odznak potrebujú murársku kelnu, trojhran, tri body .: a litery *i, a, o!*

Ačkoľvek nebezpeční sú freimaureri pokoleniu ľudskému v náboženskom, mravnom a spoločenskom ohľade, tak rozšírení sú po celom svete. Aj u nás v Uhorsku nachodia sa združenie freimaureri v potajomných spolkoch, ktoré menujú lóže. V sobotu dňa 29. februára držaly valné shromaždenie všetky lóže uhorského freimaurerstva v hlavnom meste. V tomto shromaždení obnovili všetky úrady freimaurerského spolenia. Za hlavného freimaurera, ako oni povedajú majstra stolice, vyvolili židovsko-liberálneho ablegáta Pavla Sándor (volal sa predtým Schlesinger). Pavel Sándor-Schlesinger je ablegát židovského okresu Leopoldova v hlavnom meste, je to posledný Mohikán liberálov na krajinskom sneme, na burze ale handluje so pšenitou, kukuricou, vôbec s obilím, ale len na papieri. V lóži «Demokracia» držal Pavel Sándor-Schlesinger po jeho vyvolení veľkú programnú reč. V tejto reči povedal, že uhorské freimaurerstvo «stále posiaľ v službách Apponyiho a jeho klerikálnej zberby». «Kresťanstvo a láska ku vlasti a národu sú hlúposti». «Freimaurerstvo sa už dost zaoberalo s humanitou, nasleduje teraz už freimaurerstvo skutkov». No, ako tieto skutky freimaurerstva vyzerajú, toho smutným príkladom je Francúzsko.

Čo sú freimaureri? Nebezpeční ľudia, čo záhubou hrozia viere, vlasti a ľudu.

Kresťanská láska.

Budúcnosť zahalujú tmavé mrákavy; nemôžeme vedieť, čo prinesie zajtrašný deň; budúcnosť je neistá, vedieť nemohúca: predsa máme mať príčinu pred ňou sa triasť, jej sa báť! Lebo včerajško a dnes nič dobrého nám nesľubujú na zajtra.

Lebo nenie dosť, keď ideme do kostola a tam za hriechy naše želejúc a lutujúc, klakáme na chladný kameň, pozdvihujúc zrak svoj hore ku nebu.

Slyšte napomínajúci hlas: «Viera, bez kresťanských cností a skutkov nenie iné, jako márnomyšelnosť».

A vy, ktorí trasiete sa od neistých, neznámych, ale s hroznou rýchlosťou približujúcich sa hrúz nebezpečenstva, klakáte a bijete sa v

pršia, a znáte povinnosti kresťanského života a či skutočne tak žijete, tak činíte, jako sa sluší na kresťanov?

Nie, nie a tisíc razy nie! Mravy našej doby sa odchyľujú od zásad evanjeliuma. Smer tohoto stoločia kráča za materializmom a z tohoto pochádzajú: nadutosť, zlá tlač, necudné, nervy poburujúce divadlá, umenia, nemravnosť na poli spisovateľstva, nepravý základ školskej výchovy, zmätky privátneho a verejného života, slovom všetky biedy a neresti rozpadujúcej sa, chorej spoločnosti.

Naď človečenstvom panuje socializmus, nihilizmus, bohaprádznosť, sobeckosť, túžba po peniazoch a nenasytenosť pôžitkov. Na čo môžeme byť teda prichystaní? Na to, že jestli kráčame ďalej po tejto ceste, konečne neomylné musíme zahnúť!

Národy, človečenstvo, štáty, panovníci, pomyslite, že blaženosť jedine v kresťanstve môže sa naleznúť! Tu je najposlednejšia minúta, aby sme zpät uviedli kresťanský život, uponíženie, sebazaprenie, uspokojenie a verejné cvičenie kresťanských cností.

Kto miluje vlasť svoju, kto si žiada blahobyť národa, komu nenie ľahostajné, či je jeho duša spasená alebo zatratená: nech sa prichytí ku práci, nech podujme všetko, aby náboženstvo, kresťanské mravy byly zase vodiacom hviezdou človečenstva. Vstupujme valným počtom do **Jednoty Katolíckeho L'udu** a nelutujme tú 1 korunu ročite, ako členovský poplatok.

Nenie len to jediné potrebné, aby sa viera rozširovala a zosilňovala a aby jednotliví, bárs sú ich milliony a milliony, prinavrátili sa z modloslužebnosti ku pravému Bohu; aj to je nevyhnutelne potrebné, aby celý poriadok spoločnosti ľudskej, život štátov, vonkajší a vnútorný svet človečenstva, vynasnažovanie, filozofia, vzdelanosť, v pude a v nekonečnom cieli prejavujúce sa jestvovanie bolo nazpät uvedené na starodávny základ kresťanských mravov.

Koreň živostného stromu celého kresťanstva je: láska.

Láska, ktorá je ponížena, nezávidí, nenadúva sa, nečiní špatne, nevyhľadáva len svoj zysk, nenahnevá sa chytró, nemyslí na zlé, všetko prikryje, všetko verí, úfa a ztrpí.

A čo vidíme? Práve protivu tohoto všetkého.

Ešte aj slnko sa zatmilo, v nebeských znakoch prejavuje sa mimoriadnosť časov.

Občania nevážia si štát; deti nectia rodičov; manželka je neverná svojmu manželovi; manžel klame svoju manželku; nevinnosť, česť, hodnosti, rozkoše, slávu predávajú a kupujú za peniaze. Millions hýria, zväčšujú biedu millionov. Pýcha, slávi orgie, zlosť usporiadauje triumfné pochody, dobročinnosť kupčí po jarmokoch, chudoba sa chvasta so svojimi handrami, umenie vála sa v bahne, rozum vznáša sa na krýdlach Ikarusa. Kde je tu láska? Počujte kresťania slová svätého Písma: *«Predvídanie do budúcnosti zmizne; rozličné reči prestanú; z učenia pochádzajúca veda sa ztratí, ale láska nikdy nepominie. A keď bych aj vedel budúcnosť predpovedať a znal by som aj všetky tajnosti a všetky múdrosti; a keď by som mal aj celú vieru, keď nenie vo mne láska: nenie som nič!»*

Láska je teda základ všetkého a každé dielo, každý výdobitok, ktorý stavíme bez lásky na piesku hlučných fráz a ideí svoje spolu lepíme s krvou a so slzami, všetko sa zrúti.

Kresťanská láska teda nech bude ten pevný základ, na ktorý potom smelo môžeme postaviť jakúkoľvek veľkú budovu!

Kysučan.

Práca nie pre Boha konaná, je márnou.

Dobre činiť, nikdy nemá byť dost; ale i to je potrebné, aby sa ono prave činilo. Veľmi ľahko sa pomieša zlo do toho dobrého, ktoré činíme.

Mnohí sa bedlive namáhajú, odmeny ale nemajú, konajú len prírodné skutky, ktoré do neba nesiahajú. Aby zviera chodilo, potrebuje nohy; aby vták lietal, potrebuje krýdla; tak i človek potrebuje milosť, aby obsiahol cieľ, ku ktorému je stvorený.

Dvojnásobná milosť je potrebná, aby človek obsiahol život večný. Posväcujúca milosť, ktorá čistí od hriechov a čini dieľatom Božím; a milosť pomoci, ktorá osvecuje rozum a vzbudzuje vôľu k dobrému.

Posväcujúcu milosť nám nadobudol Ježiš svojím životom a smrťou; milosť pomoci nám udeľuje a vlieva Duch sv.

Mnohí ale nehľadia na prospech ducha, lež len časnosť majú pred očima.

Velkým je ten človek, ktorý pohŕda márne veci, Boha ale veľmi miluje. Škodnou a nebezpečnou vecou je iné milovať a nie Boha. Kto okrem Boha miluje dačo nie pre Boha, ten málo miluje Boha.

Jeden deň z lásky k Bohu prekonaný je viac hoden, nežli mnohé roky v rozkošiach zmárnené.

Keby kto aj dobré skutky konal usilovne od svitu do mraku, nepracoval by ale Bohu k vôli, jeho namáhanie nemá ceny.

Čo máš z toho večer, že si celý deň ztrávil v sháňaní sa po rozkošiach. Čo hľadáš veci bez Boha, keď je Boh tým najmilším, najkrajším a najľúbeznejším. Všetka hojnosť, z ktorej je Boh vytvorený je núdzou.

Všetky časné radosti majú na konci dost žalosti. Kto chce mať nekonečnú radosť, nech sa drží toho, ktorý je nekonečným.

Len skutky z lásky k Bohu konané, činia sladkým koniec života.

Hodnosť, lahôdky, rozkoše, bohatstvo, priatelia: opustia človeka pri smrti.

Istý chýrečný kupec pred svojou smrťou takto oslovil svojich domácich:

— Moji drahí, prosím vás, zbavte ma môjho kríža, však som toľké nebezpečia podstúpil pre vás a k vôli vám,

Keď ale tí len plakali a pomôcť mu nemohli, takto zvolal:

— Ó, márna bedlivosť za ľuďmi. Vďaka sú len márne svetské veci. Pracoval som, potil som sa, život i dušu som vrhol v nebezpečie, abych vás, ženo i deti, obohacoval, a teraz nenachádzam potechy a pomoci. Ach, o čo prospešnejšie a lepšie bych bol jednal, kebych Bohu bol slúžil, jeho prikázania zachovával a žil tak, ako sa to na kresťana sluší. Keby ešte raz tu na zemi mohol žiť, všetko by som si to potom ináč zariadil, lebo vidím, že zemské veci nemôžu nikoho učiniť blaženým.

Takto hľa volal ten chýrny kupec na smrteľnom lôžku, ale to bolo už pozde, pretože už nemohol napraviť to, čo zameškal.

Nežime tedy pre časnosť, lež pre večnosť. Porážka smyslov je blaženosti východom.

Dr. Zpreserán.

POLITICKÉ CHÝRY.

Černovská pravota.

Ružomerská súdna stolica černovskú tretnú záležitosť začala pojednávať dňa 2. marca. Tak v Ružomberku, ako aj v Černovej choval sa ľud pokojne. Pojednávanie viedol predseda súdnej stolice Gejza *Chudovszky*. Hlasujúci sudcovia boli: *Magerle* a *Nagy*. Obranci obžalovaných boli: *Jozef Kállay*, *Ján Mudroň*, *Bernát Hiller*, *Henrik Lackner*, *Edvard Fischer* a *Izidor Kartal*, pravotári. Obžalobu zastával kráľovský fiškus *Belopotoczky*. Predseda o 9. hodine zahájil pojednávanie a obžalovaných jedného po druhom vypočul dotyčno všeobecných otázok. Obžalovaných je päťdesiatpäť, z týchto sú dvaja chorí a o jednom sa nevie, kde sa zdržuje.

V prvý deň pojednávania vypočuli 20 obžalovaných a títo všetci tajili, žeby boli vinní.

Behom pojednávania vypočutí boli rad radom obžalovaní: *Ján Javorka*, *Béla Bocko*, *Vendel Lajčiak*, *Juraj Hatala-Ditko*, *Anna Fulová* rodená *Hlinka*. Táto rozčulene hovorila a chcela dokázať, že ona je najnevinnejšia v celej veci. Predseda jej prečítal svedoctvo počas vyšetrovania vypočutých svedkov, ktorí jednomyselne hovoria, že *Anna Fulová* výkrikami: «Zabite Madarov!» búrila ľud, ďalej že si stala pred zandárov, kričiac: «Sem streľte! Sem bodnite!» Aj to sa dokázalo, že od včas rána behala po dedine a búrila ľud, aby kamene hádzal na úradné osoby. vypočutí boli ďalej: *Ondrej Sliachan*, *Jozef Brna*, *Ján Lacko*, *Štefan Kaliar-Klopsa*, *Franc Holota*, *Jozef Hlavčo*, *Agnesa Demková*, *Maria Hančíková*, *Juraj Demko*, *Ján Cibulka-Kysel*, *Maria Kuniaková*, *Zuzanna Kuniaková*, *Ján Kuniak-Kabača*, *Ondrej Kuniak*.

V druhý deň pojednávania oznámil predseda súdnej stolice, že pravotar *Fischer* zriekol sa obrany obžalovaného *Šlachu*. Následkom toho *Šlachu* bránil pravotár *Ján Mudroň*.

Vypočutí boli potom ďalší obžalovaní, a sice: *Ján Urbán*, *Antónia Milanová*, *Katarína Kuba-*

čková, Ondrej Smieška, Katarína Brna-Brezonová, Katarína Remeňová, Štefan Hančík, Jakub Šulík, Anna Kosová, Katarína Hlavčo-Bočková, Ján Cibulka-Jäger, vdova Katarína Bačkor-Debnárová, Ondrej Kaliarik, Július Šlachta, Štefan Janovec-Kondik, Ján Juska, vdova Anna Polievková, Zuzanna Lejková, Peter Jozef Kuniak, Juro Urban, Juro Remeň, Maria Cibulková. Z 55 obžalovaných vypočuli 52. Obžalovaný Jozef Fonguš ušiel a 2 obžalované sú šesto-nedielky.

Po vypočutí obžalovaných začali dňa 4-ho marca vypočutie svedkov. Prvý svedok bol hlavný slúžny *Andaházy*. Svedčil, že o tom nemal ani vedomosti, že dňa 27. októbra aj duchovní idu do Černovej, len na ceste ich dohonil. Ako sme ku dedine prišli, ľud zastavil cestu. Na napomenutie žandárov otvorili kočom cestu, ale v nasledujúcom okamžení obklúčili nás. Naraz som slyšal výstrel z revolvera. Ľud vykrikoval a viacerí chceli zbraň odobrať žandárom. Zo všetkých strán letely do nás kamene. Žandári, ako videli nebezpečie, strieľali. *Ja celú vzburu považujem ako pripravenú dľa istého plánu*. Kamene museli prv poznášať.

Nasledujúci svedok bol dekan-farár z Liszkófalva Martin *Pazúrik*. Vo výpovedi spomenul najprv rozličné zlé chýry, aké kolovaly pred posviackou. Povedal, že Černovania žiadali z prvu len posvätenie kostola, potom ale žiadali, aby ho posvätil Hlinka. Biskup Párvy ustanovil posvätenie na 20. októbra. Posviacku mal previesť kanonik Kurimszky, lež neprišiel. Na to sme sa s Fischerom, administrátorom ružomerským na tom uzniesli, že s dovolením biskupa kostol posvätime a 27. sme išli do Černovej, aby sme to ľudu oznámili. Dňa 21. októbra som dostal bezmenný list, v ktorom stálo, že jestli sa opovážim bez Hlinku prísť ku posviacke, to ma vrah zabijú.

Ďalší svedok bol *Fischer*, ružomerský administrátor. Jeho výpoveď srovnáva sa celkom s výpoveďou dekana *Pazúrika*. *Celá tá vzburá, povedal, je dielo Hlinkovo*. Ešte aj to musím spomenúť, že asi pred mesiacom, teda v septembri minulého roku Hlinka to povedal, že bude krv tiecť, jestli kostol bez neho posvätia.

Vypočutie ďalších svedkov nasledovalo dňa 5., 6. a 7. marca. Potom prečítaný bol článok:

«Následky prenasledovania» Ondreja Hlinku, ktorý dňa 27. októbra roku 1907. večer Matúš Fulla prilepil na múr černovského kostola.

Dokazovací postup bol s tým zakončený, dňa 9. marca odznely žalobné a obranné reči a dňa 10. marca vyhlásený bol nasledujúci rozsudok:

Odsúdení sú: Ján Javorka na 2 roky žaláru, Béla Bockó a Vendelín Lajčiak na poldruha roka väzenia, Juro Hatalai na 1 rok väzenia, Anna Fullová rodená Hlinka na 3 roky žaláru, Ondrej Slatán na 2 roky žaláru, Ján Lacko, Štefan Kalák a Franc Kološka každý na 1 rok väzenia, Jozef Hlaus, Ondrejova Demko, Štefanova Hančík rod. Maria Lačár a Ján Cibulka každý na 6 mesiacov väzenia, Ondrejová Kulák rod. Zuzanna Leško na 8 mesiacov väzenia, Ondrej Kulák na 1 rok väzenia, Ján Urban na 8 mesiacov väzenia, Katarína Kubačka na 4 mesiace háreštu, Ondrej Nieka na 8 mesiacov väzenia, Jánova Brna Brezony r. Katarína Hrabovský a Jurovu Remeň r. Antalova Hašák-Paviák na 8 mesiacov väzenia, Štefan Hajsziak na 1 rok väzenia, Jakub Subik na 6 mesiacov väzenia, Jánova Koca rod. Katarína Paškol na 2 roky žaláru, vdova Jánova Bačkor-Debnár, Jánova Kulák, Ján Šliačan-Jutro, Ondrejova Holosta, Janova Lacko, Štefanova Jelenik r. Adela Hlinka a Štefanova Helko každá po 6 mesiacov väzenia, Ján Fulla na 1 rok väzenia, Jánova Cibulka r. Maria Urban na poldruha roka väzenia, Ondrej Kalina a Štefan Janovec každý na 1 rok väzenia, Ján Juska na 8 mesiacov väzenia, Michalova Honecka na 6 mesiacov väzenia, Jozefova Lejko na 6 mesiacov väzenia, Jozef Peter Kulák na 1 rok väzenia, Juro Klement na 8 mesiacov väzenia a Jozefova Cibulka na 6 mesiacov väzenia.

Oslobodení sú: Juro Demko, Ondrej Kulák, Jánova Kulák, Ján Kulák, Antónia Milan, vdova Jozefova Milan, Jozefina Bočkor, Július Šlachta, Jánova Ballo ml., lebo súd nemohol dosvedčiť, žeby boli v násilensťve účasť brali. Kráľ. fiškus proti tomu appelloval. Annu Hlinka, sestru farára Hlinku, ktorá je na 3 roky žaláru odsúdená, súd hneď vo väzení podržal.

Voľba krajinského vyslanca v Trenčíne.

Voľba krajinského vyslanca v Trenčíne prevedená bola dňa 9. marca. Kandidáti boli Henrik Béla z ústavnej strany a pravotár dr. Karol Štúr, ktorý vystúpil s programom bezstranným, dľa jeho povedaných rečí pred voľbou ale stojí na stanovisku národnárov. Voľba sa zakončila o 9. hodine večer. Henrik Béla dostal 978 a Karol Štúr 694 hlasov. Za krajinského ablegáta vyvolený je teda Henrik Béla väčšinou 284 hlasov.

Odkaz do Nitrianskej Doliny.

Na vedomie dávame našim priateľom v Nitrianskej Doline bývajúcim, že **Jednota Katolíckeho L'udu** v Nitrianskej Doline vo všetkých obciach po Velkej noci istotne utvorená bude.

B E S E D N I C A.

Testament.

Dľa cudzieho podáva: *Jožina.*

(Pokračovanie.)

Ako tak sedel na lavici, nenadále šťastie pridružilo sa na jeho stránku. Na lavici totiž sedela slečna Fielding so svojim malým psikom. Herrick tiež dostal závrät do hlavy od neočakávaného prekvapenia a sotva bol vstave pár slov vypovedať.

— Ó, slečna odpustite, — hovoril Herrick. — Taký som bol zaujatý s mojimi myšlienkami, že opravdu som vás nezbadal.

Potom spozoroval jedon vačkový ručníček na lavici, na jehožto jednom rožku bola vyšitá litera «R», i pýtal sa slečny:

— Či je tento ručníček snád váš?

— Áno, ďakujem, — rieklo dievča a prevzalo podávaný mu ručníček.

Ale z hlasu a pomätených očí dievčafa však Herrick hneď spozoroval, že ju čosi bantuje a preto prehovoril:

— Slečna, snád vám je niečo? Vďačne vám stojím k službám, jestli dovolíte, rozkazujte so mnou.

— Ďakujem, — rieklo včul už dievča veselšie. — Nič mi nenie, len medzi ihraním sa, môj pes mi ztrhal z nohy topánky a teraz som prinútená dočkať večer, abych mohla ísť domov, lebo ešte aj štrimfle mi potrhal tento malý bezočivý psik.

— Jestli dovolíte slečna, vďačne vám prinesiem potrebné veci...

— Vy ste veľmi milý, ale čo by riekli Bentonovci, že mi vy prinášate topánky a štrimfle. Nie, to nenie možné. Ďakujem vám za vaše ochotné nabídnutie, ale však to aj vy sám nahliadnte, že to nemôžem od vás prijať.

— Naozaj, bolo by to trochu smiešne, — riekol Herrick. — Ale konečne ani vy nemôžete sedieť tu do večera o hlade a smäde. Veď ešte nenie ani jedenásť hodín.

— Viete čo?! — rieklo dievča. — Jestli mi teda chcete pomôcť za každú cenu, vtedy budem prosíť, doneste mi k jedeniu jedon sandvich.

— Ah, čoby! — odpovedal Herrick. — Radšej zajdem do mesta a kúpim vám v prvom sklepe jedny topánky a štrimfle. Len sa nebudete trápiť tu celý deň s jedným sandvichom.

Tak sa zdalo, že slečne Fielding pačila sa táto myšlienka. Jej tvár odrazu zableskla od radosti, Herrick

len vtedy mohol vidieť, že jaké podivne pekné je to dievčatko a že jako jej žiaria oči. Ale malá nerost sa však aj tu vyskytla a dievčatko aj proti tomu plánu prinútené bolo námietku učiniť, hovoriac:

— Pane, nemám pri sebe peňazi...

— To nič nerobí! — odpovedal rýchlo Herrick a už aj odišiel.

Prijdúc do jedneho obuvníckeho obchodu, tu zase nové zmätky povstaly a Herrickovi naozaj potilo sa čelo, keď pýtal najfajnejšie ženské oksford-topánky.

— Jaké to môže byť číslo? — pýtal sa kupec.

Herrick len jachtal, lebo na to ani nemyslel, že by sa bol mal aj toto spýtať slečny Fielding. Jedine len na to pamätal, že má malé nohy.

— Obstojne malé topánky prosím, — riekol konečne Herrick, — Asnád druhé, alebo tretie číslo.

Ponevác ale topánok druhého čísla nebolo, musel vziať tretie číslo. Po kúpení topánok išiel do obchodu, kde predávali štrimfle, s tým svätým presvedčením, že tam ho budú považovať za najstarostlivejšieho manžela na svete.

— Prosím jedon pár čiernych hodvabných štrimfiel.

— Kolké číslo prosím?

— Tretie.

Predavačka sa rozosmiala, pýtajúc sa:

— Nebudú to primalé?

Herrick rozčervenený mrmlal:

— Topánky sú tretie číslo, teda tak myslím...

— Tedy šieste číslo, alebo šesť aj pol vám dám.

Číslo topánok a štrimfiel je celkom rozdielne a tak vidím, že ste vy dosť nezbehlý v týchto veciach. Zaiste ste ešte veľmi mladý ženáč?

Herrick blažene vopchal pod pazuchu svoje balíky a utekal nazpät ku slečne Fielding.

★

— Jaká milá vec je to od vás, — prijalo ho dievčatko príveteve.

— O mnoho lepšie by som ľúbil, — povedal Herrick. — keď by topánky byly radšej dobré, nežli milé. Len tak od oka som ich doniesol, a síce číslo tretie.

— Výborne! — vykričlo dievčatko. — Práve sú dobré.

Od teraz počnúc, často sa stretnul Herrick so slečnou Fielding a Bentonovcami. Pomaly sa dozvedel, že slečna Fielding je sirota, že doteraz žila u svojich príbuzných a že sa menuje Rose. Nedávno jej zomrel jedon ujček a tento bol posledný jej príbuzný.

Ani Herrickovi nebolo viac treba. Vbehnul do najbližšieho poštového úradu a otelegrafoval fiškálovi: «Našiel som».

Na to o niekoľko hodín dostal aj odpoveď, ktorá bola práve taká krátka a len toto stálo v nej: «Mnoho šťastia».

A tak sa zdalo, že mu šťastie aj prišlo. Slečna Fieldig nestarala sa mnoho s pochlebovaním nepočtených dvoriteľov, od toho času ako sa s Herrickom po-

znala, najradšej a najlepšie cítila sa len v spoločnosti Herrickovej.

Herrick už-uz na tom bol, že nebude ďalej tajiť, ale ho čosi vždy nazpät zadržalo a tak potom rozhodnul sa, že do konca leta ešte počká.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Svadobný dar bulharskej panovníčke. Bulharská ministerská rada — jako zo Sofie oznamujú — uzavrela, že knažne Eleonore, manželke panovníka Ferdinanda nabídnú čo svadobný dar 50.000 frankov. Manželka panovníka upovedomila ministerskú radu, že dar len v tom páde prijme, jestli celú summu obrátia na dobročinné ciele. Toto rozhodnutie panovníčky v Bulharsku učinilo veľmi dobrý dojem.

To je už obeta. V Galícii obetoval jeden, ktorý nechce, aby jeho meno na verejnosť prišlo, 75 000 korún na vystavenie polskej učiteľskej präparandie v Bialej (Galícia).

Chýry z biskupstva košického. V popolečnu stredú osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie o 9. hodine sám slúžil sv. omšu v sídelnom chráme biskupskom a odbavil aj pobožnosť popolečnú. — Duchovenstvo vydržiava svoje shromaždenia každý rok na jar a v jaseň. V týchto shromaždeniach radia sa duchovní o veciach cirkevných. Ako pri každej veci tak aj v tomto ohľade starostlivý osvietený pán biskup v 3. svojom tohoročnom obežníku, predkladá otázky, o ktorých radiť sa majú duchovní jeho biskupstva na jarnom shromaždení. Medzi predmetami, aké osvietený pán biskup v jeho obežníku uvádza, sú nasledujúce naloženia: Okresní kommissári Jednoty Katolíckeho Ludu majú predniesť čo sa stalo v jejich okrese ohľadom tejto Jednoty a čo sa má stať na budúcnosť; ako sa udal nový katekizmus biskupským sborom vydaný; či v modlitebných knižkách veriacich nenachodia sa dajaké chyby; či spev kostolný je pobožnosti primeraný; častejšie prijímanie prevelebenej Sviatosti Oltárnej, ako sa má do zvyku uvádzať; či v predošlých rokoch ohľadom striezlivosti dajaký pokrok sa ukazuje a nakoľko opúšťa ľud pijatiku; na koľko sú v okresoch rozšírené katolícke spisy a noviny a konečne ako sa má odbavovať 50-ročné knazské jubileum svätého otca, aké slávnosti a kázne treba držať, aby ľud ku vernosti a oddanosti povzbudený bol ku svätej apoštolskej stolici.

Chýry zo Spiša. V obci Lassúpatak vyvolili za učiteľa Vincenta Gondzsur. — Minister výučby Júliusovi Höber, r. k. učiteľovi v Gňazdoch, udelil 70 korún mi-

moriadnej podpory. — V troch podtatranských kúpeľoch, ktoré sú aj pre zimu zariadené, bolo tej zimy 906 zimných hostí, a síce v Šmeksi 408, v Tátralomnici 391 a v Tátraszéplaku 107. Z našej vlasti bolo 809, z Rakúska 33, z Nemecka 49, z Anglicka 6, z Rusko-Polska 6, z Balkánskeho polostrova 2 a z Francúnska jeden hosť. — V lese mesta Szomolnok sa dňa 19. februára Béla Göldnich, žiak novoveskej učiteľskej präparandie, preto že teraz v polroku z dvoch predmetov prepadnul, obesil. — Jakub Lang, katecheta na levočskej reálke, je na svoju prosbu preložený, na jeho miesto je vymenovaný Jozef Krssák, kaplán levočský, Do Levoče poslaný je za kaplána Ondrej Farkas, kaplán matejovský. — Jozef Murín, všeobecne uctený staviteľ, dňa 24. februára v Podhradí zomrel. V ňom oplakáva Michal Mihályik, farár v Dovalove, svojho dobrého otca. — Dr. Franca Rolnyho, farára novoveského, vymenoval kráľ za opáta. Do Lubice je za mestského kapitána Ladislav Szkyesák vymenovaný. — Vo Veľkom Lipníku dňa 28. februára večer istá Štefanova Sproch z pomsty stodolu svojho suseda podpálila, ktorá aj zhorela. Rozšírenie ohňa sa, chvála Bohu, podarilo zamedziť. Hovorí sa o tej žene, že jej jedno kolečko chybuje. — V obci Dunajec-Krompach dňa 27. februára istý Ondrej Mravčák 60-ročnú Jozefovu Lőrincz z pomsty tak dlho bil s palicou, kým celkom zoslabnutá z ňoh nespada. Jeho diabolská pomsta sa ale s tým ešte neuspokojila. Keď už bez seba na zemi ležala, tak dlho kopal do nej, kým len nevydala ducha svojho. — Karol Thrón, r. k. učiteľ ždiarsky, ide tam odtiaľ preč. — V Hrasti Michal a Ján Ferencsák drevo stínali v lese, ale s veľkým nešťastím, jeden strom, ktorý sa na nich zvalil, Michala zabil a Jána nebezpečne ranil. — V Podolínci dňa 2. marca náhle zomrela následkom porážky pani Remešovská, manželka tamojšieho mäsiara. Zaiste obetou opilstva sa stala, ktorému bola až príliš oddaná. Buďme striezliví, miernosť mnoho prispeje k tomuto, aby sme zdraví boli a dlhý život mali! — Toporskí katolíci, trebárs sú chudobní, nešajú žiadnych obetí ku čím skoršiemu obnoveniu svojho kostola. V tieto dni Jozef Kozslak 155 korún oddal na ten cieľ, ktorú summu mu jeho v Amerike bývajúce deti a bratia, sestry na kostol poslali. Doteraz obetovali toporskí farníci už 948 korún 33 hal. na obnovenie svojho kostola. Zriedkavá to obetovavosť. Boh ich zato hojne požehnaj!

Tohoročné assentírky vo Spiši budú sa odbavovať nasledujúcim poriadkom: Dňa 16. marca v Poprade, 17. a 18. marca v Spišskej Sobote, 20. vo Vlachoch, 21., 23. a 24. v Gölnczbánya pre okres a 26. pre mešťanov, 27. a 28. v Podhradí pre okres a 30. pre mešťanov, 31. marca a 1. apríla v Levoči pre okres a 2. apríla pre mešťanov, 3. v Novej Vsi pre mešťanov a 4., 6. a 7. pre okres, 8. v Kežmarku pre mešťanov a 9., 10. a 13. apr. pre okres, 14. apríla v Lubici, 15. apríla v Spišskej Belej, v Starej Lubovni dňa 22. apríla pre mešťanov a 23., 24. a 25. apríla pre okres, 28., 29. a 30. apríla v Starej Vsi.

Vyhrážka rumunskému kráľovi. Z Bukareštu sdeľujú, že kabinetná kancelária kráľa Karola dostala nedávno jednu prosbu, ktorú podpísalo sto sedliakov z argešského departamentu (stolice). V prosbe sedliaci sa ponosujú, že advokáti v Pitešti dajú si zaplatiť za každú prácu o veľa viac, než im to dľa advokátskou komorou určenej tarify prichádza a prosia kráľa, aby zakročil v tejto záležitosti. Prosba sa ale končí s tou vyhrážkou, že jestli kráľ túto záležitosť do 28. februára nevybaví, s celou jeho rodinou vyhodí ho do povetria. Kabinetná kancelária prosbu odovzdala ministrovi pravosúdia, ktorý zaviedol vyšetrovanie a poslal do Piteštu hlavného fíškusa. Spolu s piteštským fískalátom prevedené vyšetrovanie ustálilo, že prosbu nepodpísalo sto sedliakov, lež niekoľko agentov a že podpisy sú falošné. Ustálené bolo aj to, že prosbu osnoval agent Nogescu. Všetkých týchto agentov podarilo sa pochytať.

Jedna guľka — dve smrti. Z Dévy sdeľujú, že v obci Pusztakalán tamojší obyvateľ Ján Hujecz na posledné fašiangy šiel na návštevu ku svojmu bratrancovi Petrovi Hujeczovi. Keď prišiel na bratrancov byt, ukázal tomuto svoj revolver, potom chcel vybrať z neho patróny, ale medzitým revolver vypálil a guľka vletela Jánovi Hujeczovi do prs, prv ale usmrtila jeho malické dieťa, ktoré mal v náručí. Ťažko raneného človeka odviezli do nemocnice v Déve, ale je málo nádeje, žeby ostal pri živote.

Sultánov krídelný adjutant — zbojník. Z Carihradu oznamujú, že v predmestí Pera minulé dni v noci niekoľkí Iudia napadli, zbili a ozbíjali rakúskeho ľudového učiteľa Bötzela. Medzi útočníkmi je aj sultánov krídelný adjutant beg Falad, syn vojenského veliteľa bašu Mohameda Čarkesa, sultánovho vojenského adjutanta. Begu Faladu zvykli rozličnými zvláštnymi vyšetrovaniami a úlohami poveriť. Rakúsko-uhorský veľvyslanec, markgróf Pallavicini naskutku zakročil, aby útočníci boli potrestaní.

Tohoročné veľké vojenské manévry. Zo Šopronu sdeľujú: V správach hlavnomestských časopisov, že tohoročné jasenné manévry budú sa odbyvať na území stolice šopronskej, tu pochybujú, lebo všeobecne známo je, že tohoročné manévry vydržiavať sa budú vo vesprímskej stolici a kráľ bude bývať zaiste v Pápe v kaštieli grófa Alexandra Esterházyho. V šopronskej stolici nenie možné vydržiavať jasenné veľké manévry už aj preto, pokiaľ veľká časť stolice je cukrovou repou zasadená, počas cvičieb repa je ešte v zemi a preto árár musel by veľa millionov odškodného platiť.

Železničná katastrofa pri Varíne. Veľké nešťastie udalo sa dňa 2. apríla roku 1907. na varínskej stanici košicko-oderbergskej železnice. V tento deň večer po 10. hodine z vrútockého nádražia pohol sa do Oderbergu jeden osobný vlak s 500 vystahovalcami; rušňovodičovi Edvardovi Koppermannovi naložili, aby s osobným vlakom na varínsku stanicu dojachal na druhom páre koľajníc. Rušňovodič ústny rozkaz udajne nepočul a písomný rozkaz nečítal. Tak sa stalo, že vystahovalcov

vezúci osobný vlak na varínskej železničnej stanici vrazil do nákladného vlaku, ktorý stál na tých istých koľajniciach. Následkom srážky traja cestovatelia zomreli, 30 cestovateľov a železničných zamestnancov bolo ťažšie ranené. Následkom srážky košicko-oderbergská železničná spoločnosť utrpela vyše 300.000 korún škody. Obžalobný senát trenčianskej súdnej stolice následkom srážky postavil pod obžalobu premávkového železničného úradníka Imricha Viczenika, rušňovodiča osobného vlaku Edvarda Koppermanna a strážcu výhybiek Jána Kopasného. Viczenika postavili pod obžalobu preto, lebo zameškal preskúmať koľajnice pred príchodom vlaku, rušňovodiča preto, lebo neprečítal písomný rozkaz a strážnika výhybiek preto, lebo ačkoľvek mu Viczenik naložil, aby vlak s vystahovalcami pustil na druhý pár koľajníc, on výhybky postavil na tretí pár koľajníc. Súdna stolica v Trenčíne minulé dni pojednávala túto trestnú záležitosť. Po zakončení pojednávania a dokazovacieho postupu kráľovský fíškál proti Viczenikovi odvolal žalobu, lebo so svedkami dokázal, že koľajnice dľa predpisu pred príchodom vlaku preskúmal. Proti Koppermannovi a Kopasnému ale podržal svoju žalobu, avšak súd aj týchto dvoch oslobodil. Kráľovský fíškál proti oslobodzujúcemu výroku apelloval.

Hrozná smrť dvesto detí. Úžasná katastrofá udala sa dňa 4. marca predpoludním v americkom meste Cleveland. Vo vonkajšom predmestí Collingwood zvanom zhorela jedna ľudová škola, v ktorej bolo asi 350 školských detí. Dľa došlých správ asi dvesto detí zahynulo, s nimi aj viac učiteľov a učiteľiek. Pravdepodobné je, že pri strašnom požiari prišli o život aj dietky uhorských vystahovalcov, lebo v Clevelande býva veľmi mnoho Uhrov. O úžasnom nešťastí podávame nasledovnú podrobnejšiu zprávu: Dňa 4. marca predpoludním o pol 12. hodine v škole odrazu ozvaly sa výkriky, že horí. V škole v ten čas bolo asi 350 osem-dvanásťročných detí. Budova školy je trojposchodná a má len dva východy. Oheň povstal na prvom poschodí. Na druhom a tretom poschodí deti pod vedením svojich učiteľov a učiteľiek v najprikladnejšom poriadku opustily učebné siene a pekne v radoch šli dolu schodami. Mnohí mysleli si, že ktosi zo žartu skrikol, že horí a žartovali medzi sebou, ale keď prišli dolu a dostali sa do hrozného dymu, odrazu opanoval ich náramný strach. Deti o zlomkrk bežaly ku východom a sotva o dva-tri okamihy chodba preplnená bola o pomoc volajúcimi deťmi. Učiteľia a učiteľky všetky svoje sily napnuli, aby medzi deťmi urobili poriadok, ale ich namáhanie bolo marné. Brána hlavného vchodu opatrená so železnou mrežou ku ktorej sa najviac detí tíslo, bola zavretá a pokiaľ sa z vnútra otvára, nebolo ju možno otvoriť, pokiaľ napredku sa nachodiace deti vždy viacej tísli ku bráne. Učiteľku Katarínu Weiler, ktorá sa ku bráne chcela dostať, v tlačnici zadržali. Veľa detí stihol podobný osud, iných došliapali. Cez druhý východ budovy asi 150 detí sa oratovalo. Veľa dievčat a chlapcov vyskočilo z okien pričom sa nebezpečne dolámali.

Lúpežná vražda. Z Lučenca sdeľujú, že tam minulý dni akýsi zlosyn vlámal sa na byt 74-ročnej súkromníčky Karolíny Matejčíkovej; starenu zavraždil a ukradnul z truhlice asi 100 korún peňazí, jednu zlatú retizku a zlatý prsteň. Odvážlivého zlodēja stopujú.

DOPISY.

Novotty.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

Hej, len predsa musíme ďaleko bývať od takzvaného sveta, keď ja — ačpráve rád noviny čítavam — predsa o mojej Novotte len tri riadky som vstave bol posavád prečítať v «Kresťane», i tie znely o tej radostnej zpráve, že v našej obci sa už Jednota Katolíckeho Ludu utvorila. A možno že len od týchto troch riadkov dostal som chuť do mojich prácou zpadaných, zbrázdnených rúk chytiť pero a niečo viac napísať o našej obci. Možno, že keď moji spoluobčania budú čítať moje riadky v «Kresťane» vytlačené, dostanú i oni vole odtrhnúť si tých niekoľko halierov od úst, čo do roka spolu len 4 koruny učini a zadovážia si tieto poučné, čisto kresťansko katolícke, čistého a najmenej otravujúceho obsahu novinky, aby mali počas nediel krem slova Božieho ešte i tohoto užitočného pokrmu, tak svojemu srdcu, jako svojej duši podať.

Nuž velactený pán redaktor! Naša obec ani ten Rím rozostlaná je na siedmych kopcoch v istých hromádkach domov. Máme Šoltistvo, Raľu Barutovú, Jamu Rakovú, Guru, Pálenice, Podkopec a Raľu Zimnicovú. V týchto skupeninách domov my bývame a to pod takým podnebí a na takej pôde, že celým právom môžeme povedať: u nás sa voda a skaliská počínajú a chlieb sa končí. Pritom len nech nám dá Pán Boh dobrého zdravia a oslobodí nás od podpaľáčov, ale nie hmotných, lež takých, čo vedia srdce rozbúriť, zplašiť myseľ, do nešťastia hnať pri slnku neslýchaných sľubev, nuž ešte obстоjíme. Chudobní sme, ale pracovití. Behom leta pracujeme okolo našich chudučkových zemičiek, ktoré nám mimo ovsíka štúpleho na plevu a tých švábočiek ani len tej poriadnej kapusty nedajú, čo by si ich jako omastil; v zime zase vyvážame drevo z rúbanísk (slôgov, árendátovi Grainerovi, a tak čo nemôžeme dostať zo zeme, hladíme si dostať pomocou rúk a koníkov našich k potrebnej výžive.

Náboženský stav náš je chvála Pánu Bohu ešte u nás dosť výdatný. Behom 7 rokov, odkedy je u nás

správcom fary terajší farár, už sme si do nášeho maličkého dreveného, na spadnutie kostola zaopatřili nový svätostánok za 660 korún, monštranciu za 1000 korún, krížovú cestu, ktorú každý piatok veľkého pôstu popoludní o 3. hodine odbavujeme s našim duchovným za 800 korún, sochy Božského Srdca a čistého Srdca blahoslavenej P. Marie za 260 korún, sochu sv. Antona za 120 korún a ešte krásne šatstvo krom toho, tak že je dnes radosť vjsť do nášeho kostolika. A veru i chodíme do neho, čo by aké fujavice prišly, my predsa naplníme kostol. Veru nedávno, keď bol tiež taký súdňodňový víchor, až s plačom nás privítal náš duchovný, že predsa sme sa dostavili k Bohoslužbe. Nuž s týmto len to dokázať chcem, že trebárs sme i chudobní, biedni, predsa na chválu Božiu vždy pamätáme, len beda, že mnohí z nás vzdor všetkému napominaniu kňazovmu ešte v nedeľu a vo sviatok i na krému pamätajú.

Dňa 16. februára utvorila sa u nás Jednota Katolíckeho Ludu, ktorá už teraz počíta asi 80 členov, za miestneho správcu zvolili sme si nášho pána farára a za vodičov, alebo vodcov 8 poriadnych a statočných spoluobčanov, títo sú: Štefan Tomašák, Štefan Blahut, Štefan Vlčák, Štefan Srogoň, Anton Bolek, Štefan Bernafák, Ján Bachňák a Daniel Blahut. Dá asnaď dobrý Pán Boh, že sa u nás táto nadmieru potrebná Jednota Katolíckeho Ludu hlboko zakorení, lebo ja ani nemyslím, že by sa dakto osmelil pokladať za dobrého katolíka, bez toho, žeby nevstúpil do Jednoty Katolíckeho Ludu. Hore sa teda drahí moji Novotťania, neľutujte si tú jednu korunku na rok, viacej miniete na veci, ktoré vonkoncom sú vám nepotrebné.

Odpusťte, pán redaktor, ak by som v reči chybil, biedny sedliak nemá času na krásorečné dopisy a u nás «jaci tak po guralsky gwara ľudze», a to je nám hľa bieda, keď prideme do Rayceze, tam nás zvu Slovákmi a keď zjdeme do Krušetnice, tam sme už Poliaci.

Ešte jedno vám sdelím, že máme totižto spolok Božského Srdca a Bratstvo sv. Ruženca, v každom nás je skoro polovica obce, a to som nemálo povedal, lebo nás je asi 1600 obyvateľov, bodaj že by aj ostatní prihlásili sa k nám. Každý mesiac máme prvú nedeľu pod vyložením sviatostného Ježiša pobožnosť Božského Srdca i s odprosovaním a druhú nedeľu pobožnosť svätého Ruženca. Okrem týchto pobožností máme i poklonnú pobožnosť, každú nedeľu od 7. hodiny ráno až po 5. hodinu večer ustavičná poklona sa koná od 6. lebo 7. strážcov prevelebnej Sviatosti Oltárnej.

No, ale už som nateraz dosť napísal, keď mi dovolíte, i budúce napíšem niečo o našej obci, keď bude toho zapotreby i o politických pomeroch jej.

Podzámocký.

***

Topore (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

S veľkou radosťou sdeľujem milým čitateľom nášho ohľúbeného «Kreštana», že aj v tej blízko Podolínce ležiacej obci, katolíci sa už začínajú, ktorí sú slovenského jazyka a len menšinu a chudobnejšiu časťku obyvateľstva tvoria, prebúdzajú a napredovať, a síce nápadne od toho času, ako ich terajší duchovný Ondrej Háber, rodák z Nižných Lapš, medzi nimi účinkuje.

Na svoj starý kostol, ktorý už veľmi kričí o opravu, obetovali ti chudobní veriaci doteraz behom dvoch mesiacov 800 korún 33 halierov. Môžu si ich za príklad vziať majetnejší veriaci mnohých katolíckych obcí. Môžu byť istí, že v prevelebnej Sviatosti Oltárnej teraz len v chatrnom príbytku prebývajúcí Ježiš im to nenechá bez odmeny, že sa s veľkým sebazaprením teraz starajú o to bedlive, aby mu čím hodnejší palác pripravili. Veru všade by mali tak horliť katolíci za česť a slávu mena Božieho!

Dňa 22. februára večer zariadili ti horliví katolíci fašiangovú tanečnú zábavu a síce s tým úmyslom, aby čistý výnos k obnoveniu kostola bol venovaný. Zábava, na ktorej takrečeno všetci farníci vzali účasť, sa skvele vydarila. Veľmi pekne sa zabávali bez kriku, zvydy a bitky, čoho — žiaľbohu — pri mnohých dedinských zábavách dosť býva, opitého tiež nebolo. Mimoriadne veľkú radosť spôsobilo veriacim, že okrem ich pána farára aj podolínsky pán dekan dr. Martin Pirhalla prišiel medzi nich a tam dlhší čas ztrávil. Nech Pán Boh pánu dekanovi to hojne odplati! Čistý obnos, ktorý na obnovenie kostola zostal, obnáša 90 korún. To je veru až veľmi pekný, ba zriedkavý výsledok. O tej zábave smelo možno povedať, že bola opravdu krešfiansko sociálna a že sa ľudia držali tých slov sv. Pavla apoštola. Radujte sa, ale v Pánu. Bárs by to len všade tak bolo!

Že tí statoční veriaci opravdu napredujú, skvelým dôkazom toho je i to, že popri svojej chudobe rozobrali toho roku 25 sväto-vojtešských kalendárov a že «Posol B. Srdeca» v 13., «Kreštan» v 3. a «Naše Noviny» tiež v 3. výtiskoch im chodia. Aj v tomto ohľade zahaňbia nejednu čisto-katolícku obec vo Spiši!

Keď človek pozoruje tamojši veľmi kvitnú začínajúci katolícki život, celým právom predpokladať môže, že aj Jednota katolíckeho ľudu sa tam o krátky čas s početnými údami utvorí.

Sláva toporským katolíkom! Usilujme sa ich príkladnú horlivosť nasledovať!

Bojovník krešfianských zásad.

***

Z Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kreštane».

Iste divná vec! Pán Kuralszky bol u nás 27 rokov farárom úplne spokojným. Potom prišiel k nám z Pešti kaplán a redaktor dr. Jozef Janda, a bol tu skoro za osem rokov farárom. Po ňom za dva mesiace mali sme dvoch administrátorov, ale teraz chvála Bohu už máme

zase stáleho duchovného otca v osobe Konštantína Kniha, ktorý sa sem zo Šišova dostal. Úfame, že on tu aj kosti složí, však ľud a kostol prevzal v poriadku, dôchodku má viac, nežli luteránsky farár s 13. dietskami; a keď poprší, blata bude mať do vôle. Je to chyba, že je naša fara roztratená. Jako mi pán učiteľ Fokt povedali, vo Vyčiapkach a v Oblokovciach je skoro 12 duší, kdežto v Čermanoch je 500 duší. Máme tu aj Nemcov, ktorí ale len siedmu časťku obyvateľstva tvoria, slovensky oni už dobre rozumejú a hovoria. Sú to usilovní a skrovní ľudia, ktorí bohatnú jako najatí. Býva u nich čepiec vždy s tisícami spojený a ozdobený. Civilneho farára máme v Oblokovciach, v osobe zemana Štefana Bucsányi, ktorý má tolko dedín pod rukou, že si obyčajne i tovaryša a či pomocníka, alebo podnotára drží, aby sám nemusel vo všetkých záležitostiach po papieroch perom behať. S Bohom.

Polnemec.

***

Z Trantárie.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštane».

Naša dedinka leží za chrbátom sveta, ani opísať nechcem naše okolie. Dosť na tom, že náš rychtár bol hnusným liberálom, nijako sa nechcel dať napraviť ani duchovnému otcovi. My sme ho ale na radu nášho duchovného otca z rychtárstva shodili a od tej doby sa napravil, oči sa mu otvorily, vidí, že chodil po zkazovanej ceste, je tuhým ľudákom. Z tohoto nasledujúca krásna nauka je tá, aby obce zbuktatovaly otrocko-mameluckých rychtárov a aby si vyvolily za rychtárov poriadne smýšľajúcich krešfanov, ktorí nie dľa fľašky, lež dľa svedomia jednú nielen v živote, ale i na obecnom dome a v kostole. Tedy dolu s otrockými rychtármi pri najbližšej voľbe! Dolu s mamelukmi!

S Bohom.

Ján Vylepil.

***

Od Žambokrét.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštane».

Škoda, že mi nekypí rozum, vtedy bych zaujímavejšie vedel múdrosti mojich mozgov na papier poukladať.

Naša obec je čudné mesto, tu je židov vyše dvesto. Je tu aj sporiteľňa, ktorá veľké dobrodenie preukazuje ľuďom na požičku utisnutým, keď má kto dobrých káventov, aj na 8 percentov dostane peniaze. Náš milý pán farár je znamenitým privržencom krešfianskej ľudovej strany. V jak veľkej miere je pohostinným, to nadovšetko počas voľby zkusujú ľudácki voličia. Pri voľbách nás nikdy nemôžu prevládať tí hnusní liberáli, títo daromní darmožráči, ktorí pri vylizovaní nesvedomite naplnených masných hrncov jazyk až po pupok vyplazovali. Kapitálnych mužov sme si volili doposiaľ za po-

slancov: Štefan Rakovszky, Major, barón Ivor Kaas, Vojtech Rakovszky atď. Znamenitým vodcom celého okresu je Štefan Paška, farár veľkobieličský, ktorý čo muž veľkej vážnosti je opravdovým stĺpom našej drahej ľudovej strany. Tento znamenitý muž bol vykonal, že do chudobnej Doliny Šišovskej chodí zdarma štyridsať čísiel «Krestana».

S Bohom! *Ján Privolil*, gazdovský trochár.

***

Z Lukáčoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestaue».

Ani nepamätám, že by sa kto z nás bol kedy pera chytil, aby už aj o nás bola raz spomienka v našom «Krestane». My teraz dobre sa držíme. Náš pán dekan zeman Adolf Lelkeš, je verným a neohrozeným privržencom tejto našej drahej kresťanskej ľudovej strany. Keď sú volebné pohyby, takí liberálni Holladovci nás už nepokúšajú, aby sme na tú hnusnú a zkazonosnú liberálnu stranu hlasovali, v ktorej tábore medzi krivonosými sa neraz aj ne jeden rovnonosý motal k haňbe a potupe celého kresťanstva.

Náš bedlivý duchovný otec nám už dvakrát držal sväté missie, páni pátri jezuiti umývali naše hriechami poškrvnené duše.

Naša obec leží medzi Kertou a Rišnovcami. Od istých čias sa sem hrnú Nemci, ktorí nás učia, že jak veľmi si máme vážiť role. U Nemca má väčšiu vážnosť rola nežli učenosť. Židov tu máme do sýtosti. Je tu dosť takých, ktorí s obľúbenosťou prikladajú fľašku ku svojim ústam. Chotár je tu dobrý, ženičky sú tu prísne; už sa aj to prihodilo, že žena s kuchynskou varechou vypratala svojho muža z miestnosti čertovice. Takýto dozor by mali viesť ženičky aj inde nad svojimi mužmi, ktoré majú takých, čo radi navštevujú židovské krémy. S Bohom.

Ján Nedbálek.

***

Od Beliniec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie mojich riadkov v našom «Krestane».

Z veľmi chatrnej, ale poriadnej, kresťanskej ľudovej strane vernej dedinky píšem. My bydlíme medzi Preseanmi a Kamanovou; vyjmúc rychtára, všetci sme dobrí ľudáci; obyčajne podrychtár Lacena nás drží pohromade

pri každej voľbe. Naša dedinka je malá a tichá. Patrime do preseranskej farnosti; žijeme v miernosti a nábočne, dlhy si nerobíme. Jeden druhému radou a podporou sme vždy na pomoci. Mládež tu nenie rozpustená, nerobí krik a lom v nočnom čase. V nedeľu čítavame «Krestana» a «Kráľovnu Sv. Ruženca». Už nás viacej vstúpilo aj do «Spolku sv. Vojtecha». Neradíme, aby sa tu zjavil bezbožný socialdemokrat, lebo by sme mu my narovnali jeho krivý nos. My berieme ohľad nielen na dobro tela, lež i na blaho duše. Keď budú voľby, všetko napíšem do vašich novín, kresťanskej ľud. strane neverných kulifajov menovite spomeniem. *Výborník.*

Rozmary a žarty.

Omyl.

Jeden dedinský žid prvý raz prišiel do veľkého mesta, i zbadal pred oknom jedného domu visieť klietku s papagájom; on to v živote svojom ešte nevidel, veľmi sa teda prizeral. (Papagáj je totiž taký vták, ktorého možno dačo naučiť aj hovoriť, bárs z toho nič nerozumie, čo hovorí.) Aj ten papagáj, na ktorého sa židák díval, znal pár slov, ktoré sem a tam opakoval. Kým sa náš žid ako teľa na nové vráta papagájovi prizeral, ten naraz zakričal:

— Čo sa tak divíš?

Zadivený židák sníme svoju čiapku a klaňajúc sa, bedáka:

— Aj-vaj, nech odpustia veľkomožná pani, ja som myslel, že to vták.

Židovský regiment.

— Žide, bol si ty vojakom? — pýtal sa jeden figharský pán handliara.

— A ako by som nebol býval! Však som aj zhy-nul, — odpovedal žid.

— Zhynul si? Nuž a predsa žiješ?

— Nü! Keď chcú, ja im to vysvetlím.

— Veľmi som zvedavý!

— Keď bola vojna, pán mešťanosta nás všetkých židov posbieral a vymuštroval za tykárov.

— Čo je to za vojsko?

— My sme mali za gver tyky od strachu a podľa toho sme sa tak volali. Keď nepriateľ o pár míľ bol od nás ďaleko, všetci sme zakričali: hurrá...! Na to sa nepriateľ zlaknul a utiekol. Neskoršie ale druhý nepriateľ prišiel na nás a práve vtedy, keď sme boli na

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky uz od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bar komu schotue ovnovoda.

assentírke a tak sme všetci zhynuli. Len o pár dní, keď pán mešťanosta ohlásil licitáciu, ďakovať Bohu, všetci sme sa našli.

U holiča.

Holičský pomocník strihajúc vlasy jednomu pánovi, riekol:

— Vlasy vám už veľmi šedivejú.
— Nenie divu, prečo sa lepšie neponáhlate, — odpovedal mu pán.

To sa už iste uverí.

— Čo robíš tam hore na tej jabloni? — pýtal sa gazda jedného uča, ktorého zazrel na jabloni vo svojej zahrade.

— Ach, odpustte gazdičko, chcel som si tuná len trochu odpočinuť, — odpovedal učea.

Rozjímanie.

Muž, ktorý si rád vínko popíja pred zrkadlom taktom mrmlal sám pre seba:

— Čudná vec! Červený nos od bieleho vína.

Krajinská národná púť do Lourdes-u. Dňa 16. marca pohne sa do Lourdesu krajinského rázu púť, ktorej protektorom je osvietený pán biskup stolnobelehradský dr. Ottokar Prohászka, na čele duchovného vodcovstva stojí prevelebný a veľkomožný pán dr. Alexander Giesswein, opát-kanonik, krajinský vyslanec, podpredseda spoločnosti svätoštepanskej. Vodcovia skupenín sú nasledujúci: Pre Maďarov prevelebný pán farár Franc Fehér; pre Nemcov prevelebný pán farár Jozef Pasztorok; pre Slovákov dôstojný pán dekan-farár Jozef Kompanek. Púť dľa doterajších prihlasov pohne sa na cestu v osobitnom vlaku, čo sa cez Rím domov chcú vrátiť, účastníci budú vylúhu u svätého otca, aby mu z príležitosti jubileäma blahoželania predniesť mohli. Smer púte je: Budapešť—Fiume—Venedig—Padua—Milano—Genua—Marseille—Lourdes a zpiatky Padua—Venedig—Genua— v Milane a Marseles-u pobaví sa púť 1 a 1 deň, v Lourdesi ale mešká 4 dni. — Ceny súčasťnenia: III. trieda 205 korún, II. trieda 395 korún, I. trieda 500 korún, v čom obsažené sú pobyty v hospode a zaopatrenie, Tí, čo zpiatky cez Rím zamýšľajú cestovať, rátajúc útraty pobytia 4 dni v Ríme, platia: III. trieda 250 korún, II. trieda 450 korún, I. trieda 560 korún. Podrobným programom a vysvetlením ochotne poslúžia: Prevelebný pán farár Franc Fehér, Ebed (ostrihomská stolica). Prevelebný pán farár Štefan Benyács, Csacza (stol. trenčianska) a technické riaditeľstvo: Cestovný podnik uhorskej úč. spol. (Magyar utazási vállalat r. t.) IV. Eskü-ut 3. č. a Erzsébet-körut 12. č.

Zadovážujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, knižočka v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapešť, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Spisy Mikuláša St. Ferienčika. I. Jedlovský učitel. Povest zo života Slovákov. Turčiansky Sv. Martin. Tlačou a nákladom Knižtlačiarkeho účastinárskeho spolku. 1907. Strán 184. S podobizňou autora. Cena 70 hal.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, zostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už boly veľmi potrebné, vydalo knižkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna účastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapešť, Üllői-ut 18. sz.

Strom Serafický. Mesečník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Križa. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jabloniec) Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jabloniec. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Odkazy redakcie.

P. J. B. H. O. Vďačne, lež len v budúcom čísle.

P. J. H. G. Posiaľ nebolo možno, bo toho mnoho prichádza.

P. J. P. V. Sz. Ďakujeme za poslané. Príde.

P. Dopisovatelia. Nitriansko. Vručne vďaky za veľké prevkapanie.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 11. marca.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 22.70—24.40, stolnobelehradská K 22.00—23.00, peštianska K 22.40—24.90, banátska K 22.50—23.70. — *Raž:* prvotriedna K 20.70—20.80, druhotriedna K 20.50 do 20.60. — *Jačmeň:* prvotriedny K 15.00—15.20, druhotriedny K 14.80—15.00. — *Ovos:* prvotriedny K 16.30—16.60, druhotriedny K 15.80—16.00. — *Proso:* K —.— —.—. — *Kukurica:* Kor. 13.20—13.40. — *Repica:* —.—K —.—.—.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17.90	17.70	17.50	17.30	17.10	16.80	16.50
		č.	7	7½	8		
		K	15.90	14.70	8.90		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.70, hrubé K 6.80.

Ďatelinové semä: čistené K 150.00—180.00, ľuberna čistená K 136.00—160.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.50—4.70, žlté K 5.10—5.30 za 100 kilov.

Strova: Fazula veľká biela K 15.50—15.90, miešaná strakavá K 12.00—13.00. — **Hrach:** nelúpaný K 26.00—30.00, lúpaný K 23.00—43.00. — **Šošovica:** čistená K ————. — **Konopné semä:** K 26.00—27.50. — **Mak:** K 78.00—82.00. — **Rasca (kmin):** Kor. 116.00———. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K ————, srbské (100 kusové) K 44.25—45.00.

Lekvár: srbský K 37.50—38.50, slavonký K 57.50 do 58.00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 38.00, fiumánsky White-Star (***) K 32.00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 77.50 do 78.00, kockový K 79.50—80.00, žltý K 77.50—78.00 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 132.00—133.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 104.00—105.00, 3-kusová K 108.00—109.00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 163.50 do 164.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 54.00—55.00.

Vajcia: prima uhorské K 71—72, podležšie K 70 do 71 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1.50—1.60 kilogr.; kurence k smaženiu K 2.80—3.40, kurence k pečeniu K 2.00—3.40, sliepky na polievku K 4.00—4.80 za jeden pár.

• Chuť k jedeniu

zdravý žľudok máme necítme sa zle, nemáme tvrdéj stolice, d kedy potrebujeme Fellerové Rebarbara Elsa pilulky ku prehnaniu. 6 škatuliek za 4 koruny franko. Dajme si poslať kroz V. Eugena Feller Stübica, Kostolnáulica 18 číslo (stolica Zahreb). Elsa.

3 rokov záruka na písme.

Nie viac v živote!

poskytuje sa príležitosť za veľmi lacnú cenu

miesto K 18. len K 8.

K 8. — miesto K 18. —

kúpiť krásne, povodne gloria strieborné, anker remontoir hodinky pre pánov. v pevnom hoto rítom o alení s dupovanou pokryvkou s fajným preskúmaným strojom na desať kamenoch chodiacim. S peknou reťazkou s oveskom K 10.—. Tieže hodinky elektro zlaté K 9.—. Meteor-Tulla K 7.90. Vylučný vývoz s postavou doberkou, vývozný dom hodin

Henrik Weiss

Wien, XIV/3. Sechshausestr. 5/a. Švindlerských reklamov a vychvalovaných bezcenných padelanin treba sa varovať.

Bez učiteľa, učenia bez poznania nôt môže každý na mojej „Accordeon trúbe“

Novota!

hrať piesne, tance, marše. Ku svadbám, príležitostným zabávam výletom atd. odporúča sa navrelej. Stroj má 10 tástiek, 20 hlasov 2 basklapky, a kostuje 1 Kus so školou kn samoúčením leu 2 K 50. 3 kusy 7 K. Accordeon najfajnejš cho dorobu a s najlepšim hlasiim kus K 3.60. Rozposiela s postavou doberkou alebo pri predbežnom zaslaní ceny

Hanus Konrád

cis. kral. dvorný líferant vývozný dom muzikálnych strojov Brúx No 1049. (Čehy).

Cenník s viac než 30 0 obrázky darmo a franko.

2" Borove foršty

odporúča 3—4. — Vagony zdravé na obloky, vykladania magazinov a stodôl, kubik such po 70 kraje., na stanici Rózsahegy u Jána Kralicsek.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Roskopf patent K 5, Registrované „orel“ Roskopf nikol remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielateľ

Hans Konrád Brúx No. 400 (Cesko.)

Profi lámke a pakostnici

od mnoho desaťročia najuspešnej potrebuje sa cbyrný

KRIEGNER-ov

REPARATOR

Nevyhnutelny domovy liek!

Veľka flaška 2 kor. Malá flaška 1 kor.

Varujeme sa padelania

Hlavný sklad: „Korona- Iekáreň“

Budapest, Kalvinplac. (Roh Baross-u).

Poštová zasielka-denne.

Koho bolí hlava

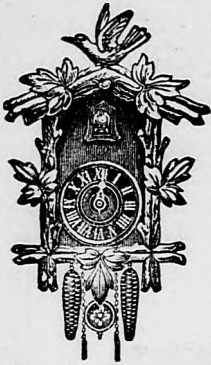
nech potrebuje **Beretvás MIGRAIN** pastilly ktoré za 5 minút zastavia i to najkrutejšie bolenie hlavy

Dorába Tomáš Beretvás Iekárnik Kispest.

K dostaniu v každej Iekárni a drogerii.

K dostaniu v každej Iekárni a drogerii.

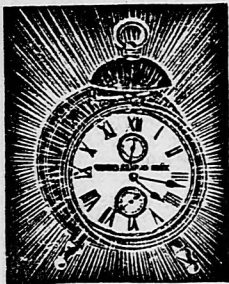
Kukučkové hodiny K 8.50

V krásnej rezanej škryňke s ozdobou ftaka s číslami a rukami z kosti, volá pól a celé hodiny, 82 cm. vysoké, celkom pristrojené, dva ponduse z pozlátenej mede s la šotland presne chodiacim strojom len 8 K 50 hal. Okrúhle hodiny so strojom 30 hodín chodiacim na strunách, 16 cm. v priemere 3 kor., tieisté s 8 dní chodiacim strojom v priemere 30 cm. la kvalita K. 6.50. Za každé hodiny záruka 3 rokov na pisme. Ročíte viac než 50.000 hodín rozposielam k najväčšiemu uspokojeniu odberateľov. Už samo toto je najkrajším svedectvom solidity mojho obchodu. I to najmenšie objednanie sa s najväčšou pozornosťou rozposiela s poštovou dobierkou **Ján Konrad** prvá dielňa hodin **Brüx** c.s. a kráľ dvorný liferant **698** (Čechy). Hlavný cenník s 3000 obrázi na žiadosť zdarma a franko.

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Najlepšie budičky Registrovaná známka „Adler-Roskoni-Alarm“ k dostaniu len u mojej firmy.

Záruka 3 rokov na pisme.

S 1. zvonkom, ocelova kotva a zastavido K 3.80. — S osvetleným v noci číselníkom K 4.20. S 2. zvonkami, ocelová kotva a zastavido 4.40. — S osvetleným v noci číselníkom 4.80. Súbežné budič hodín; 2.90. S osvetleným v noci číselníkom 3.30. Záruka 3 rokov na pisme. — S tovarom nespokojným vráti sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou. Prvá hodinová fabrika **Brüx Ján Konrad** c.s. a kráľ dvorný liferant v **Brüxi č. 698**. Žiadajte si moj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami franko a zdarma.

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nepustného opravdového Bruyère dreva.

Prijemné a suché fajčenie preto ohľadom čistoty a chutnavejši paru nemá.

Vo Vlasnom záujme pýtať trebam moj rozmanitý cenník s viac než 3000 obrázi.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodobným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Ťažé fajka, lež s okrúhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.80 — Največší výber vecí k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenniku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rozposiela cis. a kráľ dvorný liferant **Hans Konrad** dom vývozný **Brüx, č. 695**. Čechy.

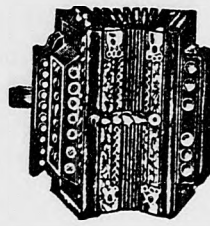
Oznami prijíma administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■ Szentkirályi-u. 28.

Dobré harmoniky kor. 4-80.

Odpredaných 50.000 kusov. Žiadne útraty cla Záruka. Zámena povolená. Návrat peňazi.

No. 300 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80.
No. 657 1/4 10 tastiek, 1 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.0.
No. 656 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.20.
No. 305 3/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20.
No. 663 1/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—

Záruka za peknú a správnú robotu. — Rozposielanie s poštovou dobierkou. — Cis. a kráľ dvorný liferant

JÁN KONRÁD

rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brüx** číslo 697. (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franko a darmo.

Vincenca Mozsny

dielňa na shotovenie organov **POZSONY**

Stefánia-cesta 29. (vo vlastnom dome)

Odporúčia sa k vyhotoveniu každého druhu organov pre kostoly dľa najnovších slohov.

Hotové organy sú vždy k dostaniu!!!

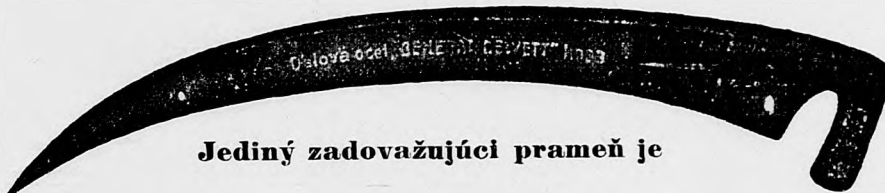
Nápravy prijímajú sa pri najvýhodnejších podmienkach s prevedením a pod zárukou.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosal generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí) Prává novota! Vyznačená koša zľahujúcim klúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amergansky brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.